

Po stopách sv. Jana Sarkandra

Bronzový model města

Model historického jádra města na Horním náměstí byl instalován 27. 3. 2002. Je zhotovený a odlitý z bronzu a umístěný na terazzovém soklu. Jeho zhotovení bylo součástí projektu pražských architektů – autorů rekonstrukce Horního náměstí. Maketa byla odlita podle slévárenského modelu „kopyto“ vyrobeného v prvním pololetí roku 2001.

Model městské památkové rezervace Olomouce je vůbec první model města v České republice a je součástí orientačního a informačního systému historického jádra.

Jeho nejdelší rozměr má 3,2 m, je vyhotoven v měřítku 1:400. Na boční straně modelu je nápis: „Uprostřed zdvíhá se pahorek nazvaná starými Julmons, jejížto jménem se též město dřív zvalo kdys. Pod tímto pahorkem roviny žírné obilninami táhnou se dokola kol, střídá je barvitý luh“.

Kostel sv. Michala

Mezi nejviditelnější dominanty olomouckého panoramatu patří tři charakteristické kopule na osmibokých tamburech kostela sv. Michala, stojícího na vyvýšenině Olomouckého kopce. Po škodách způsobených třicetiletou válkou byl přestavbou původně gotického dominikánského kostela a kláštera pověřen císařský architekt Giovanni Pietro Tencalla, projekt po něm dokončil Domenico Martinelli. Vůbec první monumentální moravská kupolová architektura vznikla v letech 1673–1699. Z původní gotické stavby zůstalo zachováno jedno z klenebních polí v sakristii a ambit s přilehlou zvonící a kaplí sv. Alexeje. Jednoduchý interiér chrámu byl rozšířen o boční kaple a obdélný presbytář. Budova kláštera byla v 19. století přestavěna pro účely arcibiskupského kněžského semináře.

Adresa: Žerotínovo náměstí 1, 772 00 Olomouc

Duchovní správa: Římskokatolická farnost

sv. Michala Olomouc

Žerotínovo nám. 1, 772 00 Olomouc

Tel.: +420 585 223 915

svatymichal@volny.cz

Bohoslužby: neděle 7.30, 9.00, pondělí–pátek 16.00
sobota 9.00

Přístupnost: denně 8.00–18.00 (kostel, křížová chodba,
rajský dvůr s dětským koutkem, sklepení
s podzemním jezírkiem a poustevnou,
gotická věž s farním muzeem a vyhlídkou)

Kaple sv. Jana Sarkandra

Neobarokní kaple sv. Jana Sarkandra patří k nejmladším církevním stavbám na území Olomouce. Práce Eduarda Sochora z let 1908–1912 byla inspirována českou dientzenhoferovskou tradicí. Na místě kaple stávala dříve městská věznice, v níž byl roku 1620 vyslýchán a mučen Jan Sarkander. Na základech věznice byla v první polovině 18. století vybudována starší kaple Všech svatých mučedníků, z níž Sochor využil

podzemní apsidu. Nad ní rozvinul převýšenou hmotu novostavby, završenou kupolí s lucernou. Z lucernové vížky světlo působivě dopadá kruhovým otvorem v podlaze až do sklepení, kde je umístěna expozice, připomínající Sarkanderovo mučednictví.

Jan Sarkander, narozený 20. prosince 1576 ve Skočově (Skoczów v Polsku), působil od roku 1616 jako duchovní správce v Holešově, kde se stal zpovědníkem majitele panství Ladislava III. Popela z Lobkovic. Po vypuknutí stavovského povstání vpadla na Moravu v rámci válečných tažení kozácká jízda z katolického Polska. Před Holešovem bylo drancující vojsko zastaveno průvodem věřících, kteří zpívali modlitbu Salve Regina. V jejich čele kráčel Jan Sarkander s monstrancí. Polští kozáci se přidali ke zpěvu a Holešov tak byl uchráněn před vypleněním. Protestantští správci Moravy se ovšem domnívali, že šlo

o součást katolického spiknutí. Proto Jana Sarkandra zajali a v Olomouci ho mučili, aby prozradil vše, co mu údajně o spiknutí Lobkovic při zpovědi vyzradil. Jan Sarkander zpovědní tajemství zachoval a na následky mučení 17. března 1620 zemřel. Jeho ostatky byly pochovány v kostele P. Marie na Předhradí a dnes jsou uchovávány v katedrále sv. Václava v Olomouci. Při návštěvě papeže Jana Pavla II. v Olomouci roku 1995 byl Jan Sarkander prohlášen za svatého. Zobrazován bývá v klerice s biretem na hlavě, v rukou mívá kromě knihy a křížku jako připomínku uchování zpovědního tajemství. Každoroční poutě, připomínající památku Jana Sarkandra, se konají první neděli po 6. květnu, tedy církevně stanoveném památečním dni sv. Jana Sarkandra, kněze a mučedníka.

Adresa: Na Hradě 2, 779 00 Olomouc

Duchovní správa: Římskokatolická farnost

sv. Michala Olomouc

Žerotínovo nám. 1, 772 00 Olomouc

Tel.: +420 585 223 915

svatymichal@volny.cz

Přístupnost: denně kromě pondělí 10.00–12.00

13.00–15.00 včetně průvodcovské služby

Bohoslužby: neděle 15.00

Poutí: neděle po 6. květnu

Cyrilometodějská teologická fakulta

Po zrušení jezuitského školství získala teologická fakulta v roce 1783 budovu semináře sv. Františka Xaverského, v němž od té doby sídlí s výjimkou období dvou totalitních režimů, během nichž byla fakulta zrušena. Jedná se o nárožní třípatrovou trojkřídlou budovu, vystavěnou v roce 1675 na místě čtyř měšťanských domů, počátkem 18. století výrazně přestavěnou Wolfgangem Reichem. Stavba pravidelné vnitřní dispozice s valeně klenutými místnostmi má střední průčelí zdobené mušlemi v okeních frontonech.

Pro plné přizpůsobení provozu fakulty prošla budova v letech 1936–1937 rozsáhlou rekonstrukcí pod vedením stavitele Františka Macharáčka. V době užívání budovy Pozemními stavbami byla v šedesátých letech znehodnocena architektura oválné nárožní kaple sv. Františka Xaverského a provedeny další necitlivé úpravy a vestavby. Pro potřeby fakulty byla budova opětovně rekonstruována v devadesátých letech 20. století.

Adresa a kontakt: Cyrilometodějská teologická fakulta

Univerzitní 244/22, 779 00 Olomouc

Tel.: +420 585 637 111

dekanat.cmtf@upol.cz

Přístupnost: po domluvě

Jezuitský konvikt

Konvikty jakožto budovy sloužící společnému ubytování a stravování studentů byly zřizovány při největších jezuitských kolejích a byly tak svázány s univerzitním studiem. Olomoučtí jezuité zbudovali v poslední třetině 16. století na místě pěti měšťanských domů renesanční konvikt, jehož součástí byl i gotický kostelík Božího Těla. Druhá etapa výstavby, nyní v barokním duchu, byla zahájena roku 1661. Olomoucký stavitel Petr Schüller projektoval nejstarší část Starého konviktu, k níž byla připojována další křídla. Ačkoli výstavba probíhala ve dvou časových etapách, celek svou architektonickou koncepcí působí jednotně, neboť byl realizován podle jezuitů předem schváleného plánu. Monumentální průčelí je členěno vysokým pilastrovým řádem na masivní kamenné soklové podnoži a je doplněno plastickou štukovou výzdobou (snad vytvořenou za přímé účasti italských štukatérů), ozdobnými mřížemi a kamennými

architektonickými články s řádovou a mariánskou symbolikou. Tomuto stylu se přizpůsobila i trojkřídlá budova Nového konviktu, zbudovaná kolem obdélného nádvoří v letech 1721–1724 včetně nové kaple Božího Těla. Chodby severního křídla byly arkádami otevřeny do nádvoří a na východě ústily v hranolové fortifikační věži. Součástí stavby se stala i část městských hradeb.

Po zrušení jezuitského řádu v roce 1773 byl v konviktu zřízen kněžský seminář, vzápětí však byly dvorským dekretem z roku 1778 budovy konviktu převedeny do vlastnictví armády, která v nich až do roku 1994 provozovala vojenská kasárna a sklady. V nedávné době prošly budovy rozsáhlou rekonstrukcí, spojenou s restaurátorskou obnovou. V současnosti slouží původní školní budova jako depozitáře a administrativní zázemí Vlastivědného muzea Olomouc, veřejnosti běžně nepřístupné. V rekonstruovaném komplexu Starého a Nového konviktu s posluchárnami, ateliéry, divadelním a filmovým sálem sídlí pět uměleckých kateder Univerzity Palackého.

Adresa a kontakt: Umělecké centrum UP (jezuitský konvikt)
manažer UC UP
Univerzitní 3, 771 80 Olomouc
Tel.: +420 585 633 099
jana.koulova@upol.cz

Přístupnost: denně 8.00–22.00

Kostel P. Marie Sněžné

Kostel vystavěný v letech 1712–1719 tvoří dominantu rozsáhlého komplexu bývalé jezuitské univerzity. Je variací prototypu jezuitského kostela, vycházejícího z Vignolova chrámu Il Gesù v Římě. Širokou hlavní loď obklopuje věnec bočních kaplí. Výrazným prvkem dynamické barokní architektury je průčelí kostela, zejména monumentální portál s tordovanými sloupy, balkonem a balustrádou. Na výstavbě kostela se podíleli projektant Michael Josef Klein ze Slezska, domácí stavitel Lukáš Kleckel a kameník Václav Render, zatímco výzdoby interiérů se ujal vídeňský malíř Karel Josef Haringer a místní Jan Kryštof Handke.

Adresa: nám. Republiky, 772 00 Olomouc

Duchovní správa: Římskokatolická akademická farnost
Olomouc, Křížkovského 2, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 234 371
edith@cmtfnw.upol.cz

Přístupnost: pondělí–sobota 9.00–18.00
neděle 12.00–18.00

Bohoslužby: neděle 19.00, pondělí, úterý, čtvrtek 13.00
středa 19.00 (studentská)

Arcibiskupský palác

Arcibiskupská rezidence se na dnešním místě nachází od poloviny 16. století. Biskup Stanislav Thurzo zahájil výstavbu v pořadí třetího biskupského paláce, tentokrát v renesanční podobě. Budova paláce, dokončená až za jeho nástupců, za třicetileté války značně zchátrala. Proto biskup Karel z Lichtensteinu-Castelkorna přistoupil k razantní obnově rezidence v raně barokním duchu. Projekt císařského architekta Filiberta Lucheseho realizoval olomoucký stavitel Petr Schüller v letech 1664–1666. Interiéry byly vyzdobeny italskými štukatéry a malířem Carpoforem Tencallou. V navazující druhé etapě přestavby obohatil architekt Giovanni Pietro Tencalla uliční fasádu o bohatě plasticky členěné průčelí se třemi monumentálními portály. Dispozičně tvoří palác sedm dvoupatrových křídel, obíhajících kolem dvou vnitřních obdélných dvorů.

Vnitřní prostory rezidence byly v první polovině 19. století upraveny arcibiskupským architektem Antonem Archem. Poslední větší přestavba paláce byla realizována po požáru v roce 1904 podle návrhu brněnského architekta Vladimíra Fischera. Na bohatou historii a aktivity olomouckých biskupů a arcibiskupů upomínají reprezentanční sály v prvním patře paláce. K nim stoupá hlavní monumentální schodiště, kterému vévodí sousoší spolupatronů Evropy sv. Cyrila a Metoděje. K zajímavostem patří Trůnní sál, kde roku 1848 abdikoval rakouský císař Ferdinand V. Dobrotivý a vlády se ujal jeho synovec František Josef I., či Císařský sál, v kterém rokoval před bitvou u Slavkova rakouský císař František II. s ruským carem Alexandrem I.

Arcibiskupský palác v Olomouci není jen historickou a kulturní památkou, ale stále živým centrem olomoucké arcidiecéze a sídlem úřadujícího arcibiskupa, moravského metropolity Mons. Jana Graubnera.

Adresa: Wurmova 9, 771 01 Olomouc

Kontakt: Arcibiskupství olomoucké

Wurmova 9, 771 01 Olomouc

Tel.: +420 587 405 411

Přístupnost: v současnosti po domluvě, v rámci projektu Evropského fondu pro regionální rozvoj – ROP Střední Morava se připravují prohlídkové trasy reprezentačních sálů pro běžné zpřístupnění veřejnosti

Katedrála sv. Václava

Katedrálu, zasvěcenou zemskému patronu sv. Václavovi, začal budovat přemyslovský kníže Svatopluk před rokem 1107. Jeho syn, úřední kníže Václav, předal nehotovou stavbu olomouckému biskupu Jindřichu Zdíkovi. Ten ji roku 1131 vysvětil a přenesl k ní sídlo své i kapituly. Katedrála byla postavena jako trojlodní bazilika s dvojicí průčelních věží a půlkruhovou apsidou v závěru, pod níž byla krypta. Detaily výzdoby oken a portálu byly pravděpodobně obdobné jako u sousedících biskupských novostaveb. Z původní plochostropé baziliky zůstalo dodnes zachováno její západní dvojtěž, dnes skryté za novogotickým pláštěm, a nepřístupná krypta.

Po požáru v roce 1204 byla bazilika poprvé zaklenu-ta a v souvislosti s tím i opatřena první řadou vnějších hranolových opěráků. K rozsáhlé raně gotické přestavbě došlo za biskupa Bruna ze Schauenburgu po požáru katedrály v roce 1265. K dvouvěžovému průčelí biskup připojil nové, halové gotické trojlodí, uzavřené nevelkým obdélným presbytářem. Z této etapy pochází obvodové zdivo trojlodí a vysoká katedrální okna s poklasickými kružbami, nový opěrný systém pilířů na lichoběžníkovém půdorysu a vnitřní svazkové přípory. Křížové klenby lodí katedrály byly zbudovány společně se sousední křížovou chodbou v první polovině 14. století za biskupa Jana Volka.

Podobu olomouckého dómu v době renesance obohatila přístavba kaple sv. Stanislava s rodinnou hrobkou biskupa Stanislava Pavlovského při jižním průčelí a dnes již neexistující nadstavba románského průčelí střední věží. Kardinál František z Dietrichsteinu připojil v letech 1618–1636 velkoryse řešený valeně zaklenutý

presbytář s trojlodní kryptou, pravděpodobně podle projektu Itala Andrey Spezzy. Vzhled katedrály se podstatně nezměnil až do počátku 19. století, kdy požár po úderu blesku zničil horní patra trojvěžového průčelí. Architekt Jan Sarkander Thalherr je proto opatřil novou fasádou a završil klasicistní balustrádou s nadstavbou nové střední věže s hodinami.

Slohová nesourodost jednotlivých částí katedrály podnítila kardinála Bedřicha z Fürstenbergu na sklonku 19. století k rozsáhlé jednotící regotizační přestavbě. Definitivní vzhled s vysokou štíhlou jižní věží, jejím symetrickým protějškem v podobě chórové kaple sv. Cyrila a Metoděje a dvouvěžovým průčelím, inspirovaným pařížským chrámem sv. Klotildy, katedrále udělili architekti Richard Völkel a Gustav Meretta podle přísných Fürstenbergových pokynů. Tehdy také byla v souvislosti s beatifikačním procesem sv. Jana Sarkandra uložena v katedrále jeho lebka do nového relikviáře, kde spočívá dosud.

Adresa: Václavské náměstí, Olomouc

Duchovní správa: Římskokatolická farnost sv. Václava
Olomouc, Mlčochova 5, 772 00 Olomouc
Tel.: +420 585 224 236
faolomouc-sva@ado.cz

Přístupnost: denně 8.00–18.00

Bohoslužby: neděle 8.00 a 10.00, čtvrtek 18.00

Románský biskupský palác a kapitulní dům

Komplex budov skládající se z patrového biskupského paláce, obdélného ambitu a kapitulního domu dal k románské bazilice připojit biskup Jindřich Zdík ve druhé třetině 12. století. Reprezentativní patro biskupského paláce s okny zdobenými antikizujícím ornamentem bylo za biskupa Roberta (1202–1240) po požáru přenecháno katedrální škole. Nový gotický biskupský palác byl vybudován východněji. Ve druhé třetině 14. století byl románský palác i ambit zbořen a jeho zbytky se staly součástí nově vzniklé gotické křížové chodby. Nástěnné malby na stěnách zobrazují Poslední soud, Zvěstování

Kostel P. Marie na Předhradí

V dnešní době již neexistující kostel se nacházel v místě Knihovny města Olomouce na náměstí Republiky (dříve Mariánské) a patřil mezi významné městské farní kostely. Gotický trojlodní síňový kostel se čtyřhrannou věží založil podle pověsti fiktivní Jaroslav ze Šternberka po vítězné bitvě s Tatary. Písemně je však kostel doložen až v padesátých letech 13. století. Těžiště přestavby kostela je kladeno do 14. století, kdy byl vystavěn větší presbytář a síňové trojlodí. Kostel v osmdesátých letech 15. století doplnila západní hranolová zvonice s vysokou stanovou helmicí.

Kostel prošel barokní přestavbou, na níž se podíleli četní olomoučtí umělci, mezi nimi sochaři Ondřej Zahner a Jan Michael Scherhauf či malíři Antonín Lublinský a Josef Sadler. Byl vyzdoben ve své době velmi ceněnými barokními freskami Jana Kryštofa Handkeho a stal se místem posledního odpočinku sv. Jana Sarkandra, jehož ostatky byly už v roce 1620 uloženy do zdejší kaple sv. Vavřince. Sarkanderovi bratři nechali pořídit náhrobní desku s reliéfem Janova umučení a nápisem připomínajícím průběh a příčiny Janovy smrti a jeho nevinu. Náhrobek byl pořízen až v roce 1703. Po zrušení kostela, sloužícího nadále jako skladiště, byly Sarkanderovy ostatky roku 1784 přeneseny do kostela sv. Michala, odkud byly v souvislosti s beati-

Panně Marii, Klanění Tří králů, Klanění pastýřů, Ukřižování, Oplakávání, Zmrtvýchvstání a Krista Trpitele. Vznikaly postupně, od poslední třetiny 15. století do první třetiny 16. století, převážně nákladem členů olomoucké kapituly. V letech 1435–1441 byla k severnímu rameni křížové chodby přistavěna pozdněgotická kaple sv. Jana Křitele, kde byla přechodně umístěna kapitulní knihovna.

fikačním procesem vyzdvíženy v roce 1859. Jejich část byla odeslána do Říma a lebka se zbývajících ostatky byla uložena do olomoucké katedrály sv. Václava.

Bývalý kostel byl definitivně zbořen v roce 1839 a na jeho místě byla postavena dle návrhu Josefa Seiferta budova tehdejšího okresního hejtmanství ve stylu historizujícího neoklasicismu. Některé součásti původního vybavení kostela byly přemístěny do kostelů v Olomouci i blízkém okolí, kde je můžeme najít dodnes – například pozdně gotický reliéf P. Marie Ochranitelky v katedrále sv. Václava či Zahnerovy sochy Krista a P. Marie v níkách na průčelí kostela sv. Michala.

Kostel sv. Mořice

Stavba městského farního kostela, patřícího k nejvýznamnějším památkám z období pozdní gotiky na Moravě, byla provedena na místě starší svatyně mezi lety 1412–1540. Zahájena byla severní věží s Trojiční kaplí v přízemí, jejíž hvězdová a síťová klenba ještě navazuje na parléřovskou tradici. Na stavbě se podílelo několik dalších stavitelů, z nichž Jakub Kettenreiter zastřešil halové trojlodí, které parléř Klaus z Cách zaklenul křížovou klenbou. Stavební články trojlodí i kněžiště, zvláště okenní kružby, hlavice klenebních přípor a reliéfní svorníky, prozrazují návaznost na tvorbu vídeňské huti katedrály sv. Štěpána. Zatímco střední loď presbytáře je zaklenuta podle síťového vzorce, nesou obě jeho boční

lodi ojedinělou skákavou klenbu. Další ze stavitelských mistrů Mikuláš vložil do stavby varhanní kruchtu s jedním polem kroužené klenby. K západnímu průčelí byla mezi dvojicí starších asymetrických hranolových věží přistavěna válcová vížka s unikátním zdvojeným šnekovým schodištěm. Kostel byl uchráněn dalších razantních přestaveb a kromě přístavby renesanční Edelmannovy hrobky se jej dotkla jen barokizace interiérů po několika požárech. Na kůru se nacházejí proslulé varhany mistra Michaela Englera, osmé největší v celé Evropě.

Adresa: ulice 8. května, 779 00 Olomouc

Duchovní správa: Římskokatolická farnost sv. Mořice Olomouc

Opletalova 10, 779 00 Olomouc

Tel.: +420 585 223 179

christ@volny.cz

Bohoslužby: neděle 7.30, 9.00, 10.30, pondělí–sobota 8.00

Přístupnost: denně 8.00–17.00

Svatomořická věž: květen–říjen, pondělí–sobota 9.00–17.00

neděle 12.00–17.00

Kaple sloupu Nejsvětější Trojice

Kaple, vestavěná do těla Trojičního sloupu, byla dokončena před rokem 1733 ještě za života iniciátora a projektanta podniku Václava Rendera. Kaple je zaklenuta kupolí s lucernou. Světlo přivádí šestice oken a výzdobu tvoří šest reliéfů s motivy starozákonních obětování, tedy předobrazů oběti nejvyšší – Kristova ukřižování. Tato scéna je umístěna přímo proti vstupu do kaple, která byla vysvěcena společně se sloupem po dokončení roku 1754 za účasti císařovny Marie Terezie.

Adresa: Horní náměstí, Olomouc

Duchovní správa: Římskokatolická farnost sv. Mořice Olomouc
Opletalova 10, 779 00 Olomouc
Tel.: +420 585 223 179
christ@volny.cz

Přístupnost: při výjimečných příležitostech

Legenda k mapě „Po stopách sv. Jana Sarkandra“

1. Bronzový model města	8. Katedrála sv. Václava
2. Kostel sv. Michala	9. Románský biskupský palác a kapitulní dům
3. Kaple sv. Jana Sarkandra	10. Kostel P. Marie na Předhradí
4. Cyrilometodějská teologická fakulta	11. Kostel sv. Mořice
5. Jezuitský konvikt	12. Kaple sloupu Nejsvětější Trojice
6. Kostel P. Marie Sněžné	
7. Arcibiskupský palác	

Ostatní významné památky

1. Radnice s orlojem	9. Kostel sv. Gorazda
2. Caesarova kašna	10. Terežská brána
3. Herkulova kašna	11. Tereziánská zbrojnice
4. Merkurova kašna	12. Kapucínský kostel
5. Neptunova kašna	
6. Jupiterova kašna	
7. Kašna Tritonů	
8. Ariónova kašna	

Trasa „Po stopách sv. Jana Sarkandra“

Hradby

Zdravotnická záchranná služba

Policie

Tratě tramvají

Městský park

Veřejné WC

Parkoviště

Horní náměstí – radnice

Otevírací doba: denně: 9.00– 19.00

infocentrum@olomouc.eu

Tel.: +420 585 513 385, 585 513 392, Fax: +420 585 220 843

<http://tourism.olomouc.eu>, www.olomouc.eu

IC Olomouc Vám nabízí tyto služby:

1. Turistické informace a ubytování
 - turistické informace o Olomouci a jejím okolí
 - vyhledávání dopravních spojů
 - průvodcovské služby
 - výstup na radniční věž denně v 11.00 a 15.00
 - objednávky prohlídky radnice s výstupem na věž
2. Kulturní, společenské a sportovní informace
 - předprodej vstupenek na kulturní akce konané v Olomouci
3. Prodej suvenýrů a map
4. Informace o činnosti Magistrátu města Olomouce a dalších institucí na území města
5. **EUROPE DIRECT** – evropské informační centrum

„více zážitků
za méně peněz“

OLOMOUC region CARD je tím nejlepším prostředkem jak poznat Olomouc a Olomoucký kraj a přitom výrazně ušetřit!

Zdarma:

- vstupy do významných míst města Olomouce a regionu
- slevy v restauracích, lázních, při ubytování, atd.

2 typy karet ve 4 variantách

- 48 hod. Olomouc region Card pro dospělého a dítě
- 5 denní Olomouc region Card pro dospělého a dítě

Kartu lze zakoupit v informačních centrech a u dalších provizních prodejců

Více informací na <http://tourism.olomouc.eu>